

rel. A. i zdy.

SNP

*Sanok
Tarnobrzeg*

Kajm.

TAKIEL

Maria

zd. Lubel

1527/lusk

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

JAKIEL Maria

zd. Żubel

1524/1.W5K

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora ✓

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. — 1945

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie —

I II Relacja Stobcowa

- Schemat relacji, Urząd Krolewski, 1999r., org., k. 2 s. 14.

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
W I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można sporządzić również w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu ale nie rozdzielając opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko (także panięskie z datą zmiany), imiona
Jakiel. Marya. - Joanna - z domu - Lubel.
2. Data i miejsce urodzenia (w przypadku wsi podać powiat)
17.10.1923r. Koropiec. ZSR.R -
3. Imiona rodziców, nazwisko panięskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej
*Honieszka - Władysław Lubel. - rolnicy.
pan. Szarepek.*
4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie (nazwy szkół i lata ich ukończenia)
3 klasy podst.
2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem
Poprawy. pow. Podhajce
3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem (nauka, praca-jaka?)
Byłam młodą dziewczynką - pomagałam w Gosp. Rolnym.
4. Przynależność do ZHP, PCK, PWK, ZMW, Sodaliczja Mariańska
nie należałam do żadnej organizacji.

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna

10.02.39r. została wywieziona wraz z rodzicami

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945
Nauka, praca, udział w konspiracji (jakiej ?)

1/1/2

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? (~~wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu – charakter pracy~~)

Byłam wywieziona wraz z rodzicami w głąb ZSRR w Smierbroska Obraśc Wierlicki Rejon 21-barna. Wywozili na Syberję i tam się - Irkutsk.

2. Moja droga do wojska polskiego (mobilizacja- podać przez kogo zmobilizowana i kiedy, zaciąg ochotniczy)

Nie podpisałam obywatelstwa rosyjskiego. Gdy dowiedziałam się że organizowana jest Arm. Wandy Wasilewskiej. Zaciągam się jako ochotniczka mając 17. około 18 lat.

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania

Nie pamiętam - 25.09.43 - 9.05.45

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

Samodzielny Bat. Kobiecej

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska lub funkcje w wojsku

Zwykły żołnierz.

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku (szkoły, kursy, itp.)

Kurs Kucherski pod Moskwą.

7. W jakich bitwach brała udział (miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy ?)

Odnie i kilka. Nie pamiętam. Byłam ranna i susypowa od pocisków

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji (data ostatniego awansu)

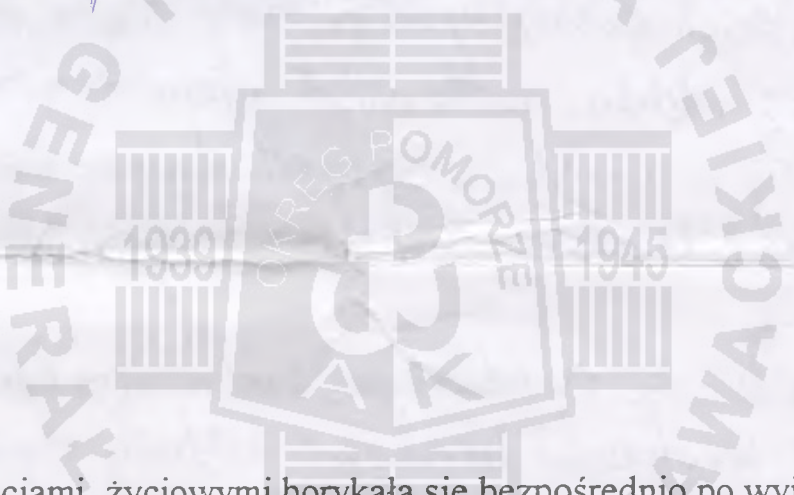
Kapral - w stanie spoczynku Sierżant. 78r.
pierzcha. Wojewucki Szlak Wojskowy.
Krosno

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne. (Jest bardzo pożądane nadsyłanie oddzielnych wspomnień przedstawiających losy wojenne i powojenne)

po wojni w par z mozym kotory.
Dresdeń szlak Lenin - Berlin osiedliłem się w
i tu mieszkam do dziś, mój
choroba duszy oraz zmarła. Ja mając olbrzymie
obciążenie z

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się bezpośrednio po wyjściu z wojska, czy korzystała z pomocy władz państwowych czy społecznych?

Wyjściu z wojska nie korzystałam z pomocy władz, natomiast z zatrudnienia nie chciało się przyjąć do PZOWiB, gdyż twierdzono że nie była wypisana w grupie ISRR - tylko znalazła się tam

3. Obecne źródło utrzymania (emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa)

Renta po mężu + kombatanckie dodatki. Renty wojskowej nie przyjmują ponieważ nigdzie nie prowadziłam, byłem na gospodarstwie

4. Obecny stan zdrowia

Jestem chora, nie chcę trochę chodzić kocham po domu - nie mogę sobie nie zarobkiem - zatrudniona. o zawałciach sybirackich brak obkurmetów. Świątkowi są

5. Z jakiego rodzaju pomocy, służby zdrowia korzystała ?

Korzystałam z Rejonowego Ośrodka Zdrowia

7/1/4

6. Czy była represjonowana po wojnie (sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data i miejsce)

Po wojnie nie byłam śledzona, ani aresztowana. Natomiast mieliśmy utrudnienia, gdyż zobaczyli mnie i męża w mundurach wojskowych, to się bali, ponieważ wieś Wróbliki była wioską polską, po ukraińskiej grabiarzy, bandy. A.K.

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególne sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci – ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

Moja rodzina po wojnie była osiedlona, Lubawa, Kamienica Góra. Na dzień dzisiejszy 2 siostry żyje, Kowalonyk Bronisława Szajnoska Adela, natomiast ojciec zmarł, Lubel Władysław. Które były w wojsku w Samodzielnym Batalionie Kobiecym, Wandy Wasilewskiej, tylko w innych grupach, innym Batalionie.

Po wojnie kiedy osiedliłam się w Wróblikach z mężem wszystkie księgi wojskowe zostały nam odebrane przez WKR - Krasno - WKR - Jasio i szereguje jak zapisywano nas do ZBOW.

Pożądane załączenie :

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji
- bardzo prosimy o podawanie, na nadsyłanych fotografiach, daty, nazwy jednostki, miejsca oraz w miarę możliwości imion i nazwisk osób tam uwiecznionych.

Czytelny podpis

Yakiel Marjole

Data 99.01.17.

I 13 Inne materiały dokumentacyjne dot.
osoby relatora

- Ankieta, Warszawa, 1967r., arq., k. 3 o 1-6

131

402

14/30

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia 16.VI.1967r.

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznaną, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

- Po demobilizacji osiedliłeś się: / odpowiednie podkreśl/
 w mieście stołecznym,
 w mieście wojewódzkim,
 w mieście powiatowym,
 w małym miasteczku,
na wsi.
 w osiedlu.

Dlaczego:

Dlatego osiedliłam się na wsi że moje rodzice pochodzili ze wsi i lubiałam polmektwa, na osiedlenie się w mieście nie miałam warunków.

- Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

po zdemobilizacji dostałam się do pracy w szkole podchorążych jako starsze starszego chorążego. Ze względu na złe warunki życiowe musiałam zwolnić się na własne żądanie. Osiedliłam się na wsi i zamieszkałam w bardzo ubogim domu. W którym mieszkam do dziś

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci : rodzina,
 przyjaciele,
 państwo,
 społeczeństwo,
 instytucje społeczne,
radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:
 tak,
 nie.
 Jeżeli tak , to dlaczego uważałaś to za konieczne:

5. Rozpoczęłaś naukę - doksztalcanie się:
 - już w roku 1945,
 - kilka lat później, /kiedy/
 - kilkanaście lat później,
 - wcale nie uczyłaś się,

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:
 - ukończyłaś szkołę podstawową,
 - " " " zawodową,
 - " " " . średnią ogólnokształcącą,
 - " " " " zawodową,
 - wyższą.

7. Co zadecydowało o takim wyborze:

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś:
ukończyłam III klasę podstawową

8. Podaj zawód , w jakim pracujesz: *pracuje na gospodarstwie rolnym*

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ : *mam gospodarstwo 2,30 ha.*

b/ Jakie posiadasz mieszkanie: *posiadam mieszkanie 1 kuchnie i 1 pokój mieszkan w bardzo ubogim domu starym pod stroną*

c/ Czy posiadasz: Telefon,
 radio,
 telewizor,
 adapter,
 pralkę,
 lodówkę,
 odkurzacz,
 irne;

*nie posiadam
nie*

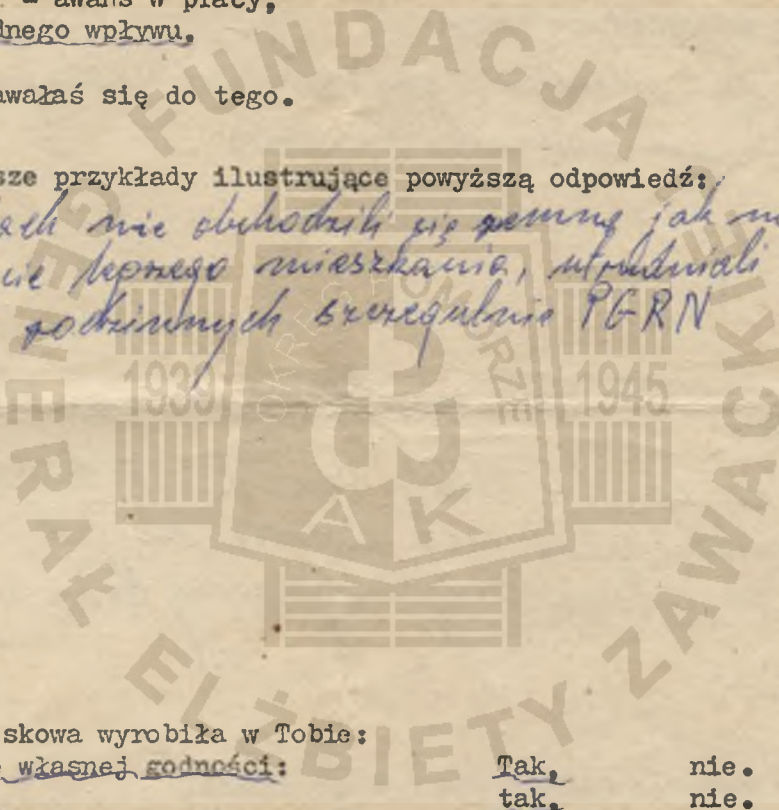
9. Czy lubisz swoją pracę: tak,
nie.

Dlaczego tak jest?

10. Czy fakt, że byłeś żołnierzem:
- ułatwiał Ci - załatwianie spraw osobistych w urzędach,
 - otrzymanie pracy,
 - dostanie się do szkoły,
 - otrzymania mieszkania,
 - awans w pracy,
 - nie miał żadnego wpływu,
 - utrudniał,
 - nie przyznawałaś się do tego.

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

W urzędach nie obchodzili w ogóle jak należy. utrudniali mi zdobycie pełnego mieszkania, utrudniali mi w różnych sprawach pobieżnych szeregami PGRN

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:
- <u>poczucie własnej godności:</u>	<u>Tak,</u>	nie.
- <u>odwagę:</u>	<u>tak,</u>	nie.
- <u>wytrwałość w dążeniu do celu:</u>	<u>tak,</u>	nie.

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

Do służby w wojsku wyją się odważna wytrwałość w dążeniu do celu

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć: - osobistych tak , nie.
 - zawodowych tak , nie.
 - społecznych tak , nie.
 - naukowych tak , nie.
 - małżeńskich tak , nie.
 - towarzyskich tak , nie.

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
 Tak, nie.

Dlaczego:

Gonieważ nie wiem gdzie się oni znajdują

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

Pracuję na małym gospodarstwie rolnym
 więc nie mam żadnych osiągnięć

15. Napisz , kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

Wyszłam za mąż w roku 1946 mam dwoje dzieci córka ma lat 14
 a syna 18. małżeństwo jest udane ale jest mi bardzo ciężko bo
 mężowi z amputacją obie kończymy dzień w roku 1963

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci:

Syn ukończył zasadniczą szkołę zawodową dla Francuzów
 a córka kończy 8 klasę szkoły podstawowej.

- Jak kierowałaś ich losami:

Starałam się jak mogła aby mój syn ukończył
 jakąś szkołę i żeby mu w życiu było łatwiej jak mnie
 i chciała bym także żeby córka ukończyła jakąś szkołę i
 zdobyła zawód

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei:

Nie zawiodły pokładanych w nich nadziei ponieważ
 syn mój się dobrze i ~~nie~~ został przyjęty.

17. Czy Twoja rodzina szczyli się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

Zilustruj to przykładami:

Dzieci są bardzo radośne ze ja i mój brat walczylismy w obronie ojczyzny.

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią:

Swoją ~~prze~~ służbę wojskową wspominam z przyjemnością

Dlaczego tak jest:

ponieważ moja służba w wojsku może być tylko dowodem wielkiej miłości do swojej ojczyzny.

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

Podaj przykłady:

Służba wojskowa wpłynęła na moją kobiecość dobrze.

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe ?

Podaj przykłady:

Służba wojskowa dała mi lepsze szanse życiowe jak bym miał przed wojną

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady:

Jak się zsiadliś z powrotem ludzie wytykali mi że służyłem w wojsku. Chodziłam w mundurze to ludzie patrzyli się i mówili różne przykre rzeczy. że jak bym był, dobra to bym w wojsku nie był. że przyjechała jakaś dziewczyna. Teraz już te osoby przeszły, i nie spotykam się z takim wypadkami.

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby ,Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba?

znając ~~mój~~ charakter mojej córki ~~z pewnością~~ ~~była~~
jestem prawie pewna ~~była~~ i ona by się zdołała do takich podsięwzięć na jakie ja się zdołałam.

20. Podaj:

a/ Ile miałaś lat w chwili mobilizacji;

w chwili mobilizacji miałam około 19 lat

b/ Jakie miałaś wykształcenie?

nie miałam żadnego wykształcenia.

c/ Gdzie mieszkałaś przed wojną:

- miasto stołeczne,
- miasto wojewódzkie,
- miasto powiatowe,
- miasteczko,
- wieś,
- osiedle.

d/ Gdzie mieszkałaś przed mobilizacją?

Przed mobilizacją byłam wywieziono na Sybir. i stamtąd zostałam wędrowną do II dywizji W.P im. Tadeusza Kościuszki.

e/ Gdzie pracowałaś?

Pracowałam na sybirze w lesie przy śniadaniu drewna.

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłaś wojsko?

Wojsko opuściłam w stopniu kaprala

g/ Jakie otrzymałaś odznaczenia i kiedy?

Zostałam odznaczona krzyżem brązowym.
medal za Warszawę Odre i Głuche.

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać:

Medale zostały mi skradzione w okresie powojennym

Jedynak Doris.

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

T. 1527 INSK

LWP

JAKIEL Maria
zd. Zabel

—
V Dyplomy ze zrodzeń
—

i

T. 1527/10K

ZSRP-LWP

JAKIEL Maria Joanna

z d. Zubeł

Zródło informacji:

Relacja własna

do Ankiety anonimowej 14/30

14/30

I. Król. /99

JAKIEL Maria